Huszonegyedik évfolyam. 172. szám. Kolozsvár, 1900. julius 31. kedd.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék" előfizetési dija:
Egész évre . . 32 korona. | Negyedévre . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. | Egy hóra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.
Nyilttéri ozikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Királygyilkosság.

Kolozsvár, julius 31.

Tegnap reggel érkezett ide a hire annak a szörnyü gyilkosságnak, melynek Umbertó olasz király esett áldozatul.

Egy fiatal anarkistának a keze huzta meg a ravaszt s a pisztolycsőből kiröppent ólomdarab sziven találta a népszerü királyt.

Umbertó immár halott. Ott fekszik a hullája kiteritve a királyi palota egyik termében s az olasz nép fájdalmas szivvel jár körül Róma utczáin.

A merre csak olaszok laknak, a gyásznak sötét szinei beszélnek arról a borzalmas tragédiáról, a melynek áldozatául királyukat szemelte ki egy orgyilkos ifju, a kinek az a szegény király semmit sem vétett s a kinek csak éppen annyi oka volt erre a rettenetes gyilkosságra, hogy királyvérre szomjazott.

Az olaszon kivül az egész müvelt világ minden népei megrendülve és igaz részvéttel állják körül a meggyilkolt király ravatalát.

Nekünk magyaroknak különös okunk is van arra, hogy Umbertó királyt őszintén meggyászoljuk.

Ő volt az, a ki második otthont teremtett a mi *Kossuth* Lajosunknak és ő volt az egyetlen koronásfő, a ki, mikor a mi hallhatatlan *Kossuth* Lajosunk kilehelte nagy lelkét, nyiltan *kifejezést adott a részvétének.*

Ezzel a tényével az olasz király örökidőkre biztositotta magának a magyar nemzet igaz rokonszenvét és kétségtelen tény, hogy az olaszon kivül egyetlen nemzet sem érez több fájdalmat és mélyebb részvétet, mint a magyar, a melynek szivét az a gyilkos ólomdarab mélyen megsebezte.

Az a hála, melyre Umbertó király a magyar nemzetet akkor lekötelezte, most, a mikor az ő nagy szive megszünt dobogni, minden magyar szivben megremegteti a fájdalom érzéseit és őszintén osztozunk abban a mély gyászban, mely a nemes olasz nemzetet érte királyának borzalmas kimulása által.

Megrendült lelkünk egész utálatával fordulunk el attól a vadállattól, a mely ezt a fejedelmi alakot egy óvatlan pillanatban megfosztotta életétől és őszinte szivvel veszünk részt abban a nagy fájdalomban, a mely a nemes olasz nemzet szivét keseriti.

Ma még nem tudjuk egész bizonyossággal, hogy annak a nyomorult gyilkosnak mi adta a kezébe a fegyvert s ismét csak azzal a gyanus fatalismussal állunk szemben, a mely az anarkisták kezét mintegy öntudatlanul vezeti a pisztoly ravaszához, vagy a tör markolatához s a melynek csak egy tanitása van: *Le a királyokkal!*

Ezek az elvadult emberek, melynek soraiból a legujabb királygyilkos is kikerült, ellenségei a fennálló állami és jogrendnek, mert abban a hitben élnek, hogy a jog, rend, melynek az uralkodók az első képviselői, nem teszi lehetővé, hogy mindenki egyenlően boldoguljon és mindenki egyformán hozzájuthasson mindenhez, a mit elérni kiván természetesen a nélkül, hogy meg volnának hozzá az eszközei s megmunkálná azokkal azt, a mi tehetséget és munkát feltételez.

Umbertó király is ennek a veszedelmes kasztnak az áldozata.

Umbertót is egy prononszirozott anarkista golyója teritette le. Ezek a vadállatok sem az eszközeikben nem válogatnak, sem a kiszemelt áldozataikban. Nekik mindegy: gonosz-e az ember, a ki koronát visel, nekik teljesen elég az, hogy koronás fők kiontott vére tapadjon a kezükhöz, mert hát ők nem vérre szomjaznak, csak éppen azt irigylik, hogy mért van vére a koronás főknek is és azt veszik zokon: hogy mért nem osztozkodhatik a koronás fők dicsőségében, hatalmában és jólétében mindenki, a kinek ereiben éppen olyan embervér csörgedez.

Szóval az anarkisták mindaddig gyilkolnak, a mig csak be nem telik uz idők teljessége és be nem következik az az teljes egyenlőség, a mely után ők áhitoznak, s a mely megadja mindenkinek azt, a mi ma még csak a kiválasztottaknak jár ki.

Mélyen elszomoritó ez a kórtünet és nekünk legalább semmi reményünk nincs arra, hogy ez a vadállatokból szervezkedett embertársaság egyhamar visszarettenjen azoktól a gyalázatos gyilkosságoktól, a melyektől a föld minden müvelt nemzete csak utálattal fordul el.

Melyen sajnáljuk, hogy Umbertó-király is kezeügyébe került egy ilyen elvetemült embernek. Egy nemesen gondolkozó, egy igazán derék és lovagias fejedelemmel apadt meg az uralkodók statusa — és mi magyarok mig hálával telve gondolunk Umberto irányunkban való nagy rokonszenvére és *Kossuth* halálakor tanusitott nemes magatartására, ennek a derék fejedelemnek az *emlékét áldani fogjuk mindörökké*!

Politikai hir.

Készülődés a választásokra. Mint nekünk irják Bács-Bodrogh vármegyében már készülődnek az egyes kerületekben az általános képviselőválasztásokra. Szabadka város mindkét választókerületében állit a néppárt is jelöltet s az egyik kerületben valószinüleg *Mamuzsics* Mátyás prépost-plébános lép fel. Zentán nagy küzdelemre van kilátás. *Kovács* Pál mostani kormánypárti képviselővel szemben fölléptetik függetlenségi Ugron párti programmal *Lovászy* Mártont, a Magyarország felelős szerkesztőjét, kinek Zentán nagy népszerüsége van. A függetlenségi Kossuth-párt szintén állit jelöltet a régi ellenzéki kerületben s a párt szervezése folyamán *Kossuth* Ferencz nehány képviselő társával Zentára utazik, a nagy kanizsai kerületben a jelenlegi képviselőnek *Bezerédynek* nem igen van népszerüsége. Itt *Tompa* Antal megválasztását tartják valószinünek. Az ó-becsei kerületben Gombos Béla a mostani képviselő ellenében kubári *Kiss* Ferenczet óhajtják ismét felléptetni.

Az olasz királyt meggyilkolták.

A merénylet.

Róma, julius 30.

A monzai király-gyilkosság hire éjfél után 3 órakor érkezett ide. Elképzelhető, hogy a hir rettentő izgalmat keltett, a nélkül azonban, hogy bárhol is a legkisebb hitelre talált volna. A tömeg özönével tódult a belügyminiszteriumhoz és követelt felvilágositást. Itten azonban minden választ megtagadtak.

Reggel négy órakor azonban a hirt megerősitették és rövid pár percz mulva egész Róma tudta, hogy Umbertó király gyilkos golyótól találva meghalt.

A Messagero a következő részleteket közli a királygyilkosság lefolyásáról!

Monza polgármestere tegnapelőtt meghivta a királyt, kegyeskednék résztvenni a kerületi torna-ünnepélyen. A király nagyon szivesen elfogadta a meghivást és este 9 órakor kocsizott a tornacsarnokba.

Miután a tornászok a király előtt elvonultak, következett a dijkiosztás a nyertesek számára. A nyerteseket külön előhivták és a király mindegyiknek saját kezüleg átadta a dijat s az ő barátságos szokása szerint, mindegyikhez még egynehány szeretetreméltó szót intézett. Ezután a király elbucsuzott a polgármestertől és az ünnepi választmány tagjaitól és a tornászok zajos ovácziói közepette távozott. A tornacsarnok előtt a király kocsiba ült, körülvéve meglehetősen nagytömegü népcsoporttól. A király mellett ült Ponziagni tábornok főhadsegéd.

A midőn a lovak éppen meg akartak indulni. a közönségből előfurakodott egy feketekabátos, alacsony termetü ember és egy kurta revolverből háromszor egymásután a királyra lőtt.

A király hirtelen felegyenesedett kocsijában, de a következő pillanatban élettelenül roskadt vissza.

Ugyane pillanatban a kocsis a lovak közé csapott és a király fogata gyors robogással elszáguldott.

Az a tömeg, a mely a merénylő körül csoportosult, irtóztató dühhel rohanta meg a merénylőt és valósággal széjjel akarta tépni. A botokkal, csizmasarokkal, kézzel tépték és marták, ugy, hogy az egész tömeg egy rettenetesen viaskodó gomolyag képét nyujtotta. A csendőrök, a kik a tornacsarnok előtt diszőrséget állottak, csak a legnagyobb erőfeszitéssel birtak,az üvöltő tömeget szétbontani, hogy a merénylőhöz jussanak. Ezt nagy nehezen kiszabaditották, de akkor minden ruhadarabbja csupa rongy és egész teste csupa vér volt. A csendörök aztán a merénylőt betuszkolták egy kocsiba és azon gyors vágtatással elvitték a csendőrségi laktanyába.

A királyt a merénylő egyik golyója szivén találta és rögtön megölte. Föhadsegéde még mialatt a királyi palotába hajtattak, meggyőződött arról, hogy a király meghalt és igy nem tehetett egyebet, minthogy előkészitette a királynét a rettentő hirre.

III. Viktor Emánuel király.

Róma, julius 30

Saracco miniszterelnök ma délelőtt minisztertanácsot hivott egybe, a melynek üléséből táviratilag értesitették a trónörökös, a ki mint III. Viktor Emánuel foglalja el atyja trónját, a rettentő eseményről. A trónörökös jelenleg Montenegróban van apósa, Nikita fejedelem látogatására és onnan csak három nap alatt érkezhetik haza Rómába. A miniszterek megállapodása szerint Viktor Emánuel csütörtökön, vagy szombaton fog esküt tenni az ország törvényhozói testülete előtt.

Viktor Emánuel nápolyi herczeg, Olaszország uj királya 1869 november 11 Nápolyban született.

A trónörökös iskolai tanulmányainak befejezése után tényleges katonai szolgálatba lépet, legutóbk tábornoki rangott viselt és parancsnoka volt a X hadtetnek.

Viktor Emánuel 1896. október 24-én nősült, nőül vévé Heléna montenegrói herczegnőt, I. Miklós fejedelem leányát.

III Viktor Emánuel házassága eddigi gyermektelen. Azért utána unokatestvére, Emánuel aostai herczeg örökli a trónt. Emánuel aostai herczeg nagy népszerüségnek örvend Olaszországban. A herczeg Amadeus aostai herczegnek (1870. deczember 4—1873. február 11. spanyol király) legidősebb fia, 1869. január 13-án Génuában született. Jelenleg ezredes az 5. tábori tüzérezredben. Az aostai herczeg 1895. junius 25 én vette nőül Helena orleansi herczegnőt.

A merénylő.

Róma, julius 30.

Monzából távirják: A király megöletésének hire a lakósságra rendkivül mély benyomást tett. A mikor a közönség megtudta, hogy merénylet történt, sőt hogy a merénylő megölte a királyt, irtóztatató elkeseredés terjedt el a lakósság között. Az a tömeg, a mely a palota előtt csoportosult, jó ideig azt hitte, hogy a király csak megsebesült. De a mikor megtudták, hogy a király meg is halt, a düh irtóztató orditásával tódultak a fogház felé, hogy a merénylőt kiszabaditsák és darabokra téphék. — A polgármesternek és a városi tisztviselőknek a legnagyobb erőfeszitésbe került, hogy a tömeget ettől a szándékától távoltartsák.

A gyilkosság hire.

Róma, jul. 30.

Róma ma reggel szinte borzalmas hatást tet a járókelőkre. Még 9 órakor sem volt nyitva egyetlen üzlet sem. Valamennyi házról gyászlobogó leng. Az ablakok és az ajtók csukva vannak. Az utcza tele van néppel, de ez a nép hallgat és még csak a rendes reggeli üdvözletet sem mondja. A polgármester a lakossághoz manifesztumot intézett, amelyben megható szavakkal fejezi ki a rómaiaknak a gaztetten való fájdalmát.

Manifestum.

Róma, jul. 30.

A polgármester a következő manifesztumot intézte a lakóssághoz:

Polgártársak! Tegnap este bünös kéz meggyilkolta királyunkat. A borzalmas büntettet, a mely Olaszországot uralkodójától megfosztja, épen abban a pillanatban követték el, amikor a boldogult király az iljuságért való gondoskodásának és szeretetének ujabb jelét adta. Az egész müvelt világ borzadva fog értesülni a rémes tettről. Mi rómaiak, akik mindennap ujra meg ujra tapasztaltuk szivének jóságát, annál mélyebben érezzük a gaztett miatt való fájdalmat s annál mélyebben érezzük a nagy szerencsétlenséget, amely a hazát érte.

Umbertó és Kossuth Lajos.

Hazánk nagy fia Kossuth Lajos számüzetésének legnagyobb részét tudvalevőleg Olaszországban töltötte s az olasz ég alatt érte utól a halál is. Kossuth Kajos amig élt, sokszer tapasztalta Umbertó király jóindulatát, amennyiben a király nevezte ki fiát, Kossuth Lajos Tivadart is a déloroszországi vasutak igazgatójává, mikor pedig meghalt Kossuth, az első volt Umbertó, a ki kifejezte rászvétét a nagy veszteség felett 1894. márczius 25-én ugyanis Umberto olasz király nevében Crispi a következő táviratot intézte Turin város polgármesteréhez:

„Ő Felsége a király meghagyta nekem, hogy bizzam meg önt azzal, hogy személyes részvétnyilatkozatt vigyem meg a Kossuth testvéreknek dicső atyjok halála alkalmából."

Ez a távirat rendkivül nagy feltünést keltett. Lehetetlennek találták ugyanis, hogy Umbertó I. Ferencz József szövetségese nyilvánosan fejezze ki részvétét Kossuth Lajos halála fölött. Később azután ugy magyarázták ki a dolgot, hogy ezáltal fejezte ki hálját Kossuth Lajos iránt, a kinek része volt az egységes Olaszország megteremtésében.

A romániai zsidók.

A Bécsből visszaküldött háromszázötven romániai zsidó még Budapesten van a Külső Soroksári-ut 11. szám alatt levő üres gyári épületben; ma jár le a kitüzött terminus, a mely után el kell hagyniok Budapestet, de erősen reménykednek, hogy addig sikerül nekik összegyüjteni a szükséges pénzt, hogy kivándorolhassanak Kanadába a mint kezdetben tervezték. Tegnap délelőtt tizedfél órakor értekezlet volt az István-szállóban, a hol megvitatták, mily módon lehetne gyorsan segiteni a kivándorlókon.

Az értekezleten Kohn Sámuel főrabbi elnökölt s kivüle mintegy ötvenen voltak jelen. Az értekezlet elvben elhatározta, hogy a Budapesten tartózkodó romániai zsidóknak lehetségessé fogja tenni, hogy kivándorolhassanak Kanadába.

Sándor Pál kifejtette, hogy a magyar zsidóság kötelessége megsegiteni a romániai kivándorlókat s e czélra eddig már hatezer korona gyült össze s a lipótvárosi kaszinó is gyüjtött háromezer koronát. Összesen körülbelül **harminczötezer forintra** van szükségük, hogy u jokat folytathassák.

Az értekezlet ezután tizenkéttagu bizottságot küldött ki Kohn Sámuel főrabbi elnöklésével s e bizottság a gyüjtést folytatni fogja. Adományokat Schlesinger és Polakovics, Budapest czimre lehet elküldeni. A Külső soroksári-uton levő gyártelep külső képe ma kevéssé változott meg. A kivándorlók a tágas és árnyékos mühelyekben tartózkodtak, egy részük pedig az udvaron tisztogatott és mosott. A telepen a legnagyobb rend van s a kivándorlók nyugodtan viselkednek. Tegnap is sok ajándékot kaptak, kenyeret, ennivalót, szifonokat, ruhát, fehérneműt stb., ugy hogy most semmiben sem szenvednek hiányt. Jókedvüek, mert most már bizonyosra veszik, hogy a magyarországi hitsorsosaik meg fogják őket segiteni s lehetségessé teszik, hogy Kanadába kivándorolhassanak.

A „Magyar Nemzet", a kormány félhivatalos irja:

Minden jól informált és igazságos ember be fogja tehát látni, hogy a magyar kormány humánusan és lojálisan járt el e kérdésben. Keresztülbocsátotta az országon a kivándorlókat, de azt, hogy itt önfentartásra képtelen emberek ezreit letelepedni engedjen, nem teheti, mert ez ellenkeznék az állam jól felfogott érdekeivel. Hiszen nemcsak Ausztria, de még Németalföld is kijelentette, hogy a még továbbutazásra is képtelen embereket, olyanokat, a kik magukat fenn nem tarthatják, Németalföld területén és igy Rotterdamban nem türi meg, hanem visszaküldi őket Ausztria-Magyarországba.

Tehát a Nyugatról visszaküldik őket, a Keleten pedig visszaszállitásuk a legnagyobb nehézségekbe ütközik; ily körülmények között tehetett-e a magyar kormány egyebet, minthogy a bevándorlást minden törvényes eszközzel beszüntesse?

Mert igenis az az eshetőség állott be, hogy a romániai kivándorlók hazánkban benrekednek. Ezt pedig nem lehet eltürni sem államrendőri, még kevésbé pedig közegészségi szempontokból. Az óvatosság annyival inkább szükséges volt. mert a kivándorlók közül többen, a legnagyobb felügyelet daczára, **megszöktek és elszéledtek** az országban.

Felhivás

erdélyi népmondák gyüjtésére.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület elhatározta, hógy az erdélyi népmondákat összegyüjti és kiadja s a szerkesztéssel alulirottat bizta meg.

Feladataink:

1. A meglevő gyüjtemények, különösen Kővári (Száz történelmi rege, Erdély földe ritkaságai), Orbán Balázs (A székelyföld leirása, I—IV. k.) adatait összevetni az illető vidék élő hagyományaival s esetleg helyesbiteni.

2. A lapokban, folyóiratokban szétszórtan megjelent adatokat összegyüjteni.

3. Ujakat gyüjteni. Még pedig:

a) Történeti vonatkozásu elbeszéléseket, hősökről, királyokról, helységek, fürdők, bányák keletkezéséről, városok, barlangok történetéről, czimerekről, hires rablókról, régi fákról, kutakról, helynevek, határrészek neveinek eredetéről (király-kut, vaskapu), kincses helyekről stb.

b) Természeti jelenségeket magyarázó regéket. Egy-egy sajátságos alaku szikla, hegy keletkezéséről, kövületekről, állatok, növények származásáról, folyókról (a Maros és Olt regéje), tavakról (feneketlen tavak), vizesésekről, sajátságos átváltozásokról, (döglött egerek tallérokká, fenyőtobozok aranypénzzé) stb.

c) Népies és babonás alakokról szóló csodálatos történeteket. Igy pl. törpékről, bányaréміről, óriásokról, tündérekről, a lidérczről, sárkányról, garabonciásról, prikulicsról, ördögről, boszorkányról, kiséretekről. kigyóról békáról, fekete kutyáról és macskáról, stb.

Szóval gyüjtsünk minden ide tartozó hagyományt. A fentebbiek csak figyelmeztetésül valók. Különben is, ha esetleg olyan feljegyzéseket is kapunk, a melyek nem mondák s gyüjteményeinkben nem használhatjuk, nem mennek kárba; közüljük az Erdély Népei-ben. A minthogy minden néprajzi gyüjtést munkatársaink szives figyelmébe ajánluk. Minden falu egy-egy kincses bánya. Hiszen minden dülőhöz, minden barázdához füződik vagy legalább füződött egy-egy hagyomány. De a terjedő müveltség lassanként beiszapolja az egykor dusan bugyogó forrásokat. Mentsük meg, a mit lehet!

E munkára egy ember nem elég. Minden faluban szükség volna egy gyüjtőre, a ki szeretettel teszi magáévá ügyeinket.

Kérve kérünk mindenkit, a kihez csak e felhivás eljut, fogjon munkához!

A fő, hogy semmit se toldjunk hozzá, ugy adjuk, a hogy a néptől vesszük, még azokkal a szavakkal is. Minden egyes mondát külön lapra kell irni, a papir egyik oldalára, feltüntetvén, hogy a magyar, oláh vagy szász nép beszéli-e? honnan való, (kevésbbé ismert helységeknél a megye neve is) s hogy ki gyüjtötte. Igy, a gyüjtő nevével jelenik meg a kötetben is.

Szükséges megjelölgi, azt is: kitől hallotta a mondát? Ajánlatos, hogy ne irástudó vagy katonaviselt emberektől vegye, banem tanulatlanabb, kivált öregebb embertől, a ki nem beszél esetleg könyvekből s igazi hivő lélekkel mesél.

A gyüjtéseket, kérem, sziveskedjenek egyenesen hozzám (belfarkas-utcza, 27. sz.) küldeni.

Kolozsvár, 1900. jul. végén.

Versényi György dr.

Szocziálisták nálunk s az Alföldön.

Kolozsvar, jul. 30.

A Budapesti Hirlapban a Tisza-mellékről már a VI-ik czikket irja Vadnai Andor főispán a népéletről, a lakosság hangulatáról

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

s a szocziálizmusról. Czikkei tüzetes megfigyelésen alapulnak s ezért értékesek is. A tanuság a czikkekből az, hogy a lakosság részint hajlammal bir a szocziálizmusra, részint pedig annak már is hive.

Az ok is leszürhető a közreadott czikkekből.

Az alföldi nép egy részének nincs saját otthona. Más részének ha van is, de heteken át a tanyán és a kubikmunkánál kénytelen tartózkodni és csak szombaton este kerül vissza otthonába, a melyet vasárnap reggel már odahagy és megy a tömegbe ácsorogni.

Az inditó ok, mely miatt hivei a szocziálizmusnak az alföldi magyarok, három különböző körülményben leli magyarázatát.

Megfelelő egyházi és iskolai nevelésben és gondozásban az Alföld népe nem részesül, ezért hajlik nemcsak a szocziálizmus felé, hanem — hogy lelki világa életszükségletét kielégithesse — beveszi a Nazarénus vallás prófétáinak tanait is.

Ha meg is tanul irni, olvasni az alföldi paraszt, ezzel kapcsolatban nem tanitják meg arra, a mire a népnevelés elveinél fogva kellene: a munka szeretetére, az előljárók iránti tiszteletre és becsülésre.

Az alföldi nép nevelése ma is ott áll, a hol állott Széchenyi István idejében, ezelőtt 6—7 évtizeddel. Ez időben Széchenyi István beszédet tartott az alföldi népnek.

Buzditó beszédének czélja az volt, hogy a népnek és ezzel a nemzetnek anyagi erejét, jóllétét emelje, a munkaszeretet értékét és hasznát magyarázza.

Hosszas előadást tartott az angol nép szorgalmának, munkásságának ismertetéséről. Elmondotta, hogy az angol nép mily vallásos, mily elégedett és mily boldog. Jólétben él, családját szépen neveli. Vasárnap nem dolgozik. Istennek szolgálatára szenteli az egész napot. A hét hat napján azonban kora reggeltől estig ugy dolgozik, hogy a verejték a homlokáról csurog.

Széchenyi azt hitte, hogy az angol nép elmondott példája fellelkesiti hallgatóságát és hasonló törekvésre fogja serkenteni.

Egy népszónok azonban lehütötte gróf Széchenyit. Ugyanis a várt hatás helyett ez őszinte szánalomérzettel kiáltott fel: *Szegény angolok, mennyit kell nekik dolgozni!*

Az alföldi nép egy nagy része azt hiszi, hogy az élet boldogsága abból áll, hogy ne dolgozzunk. Kiindul abból a felfogásból, melyet Petőfi két sorban igy fejez ki:

„A paraszté a dolog,
Én magyar nemes vagyok!“

Azért nem is tekinti munkának azt, a mit tanitó, tanár, hivatalnok, kereskedő végez. Munka szerinte egyedül csak az a dolog, a mi testi fáradsággal jár, a mit a föld müvelése körül teljesit a föld népe.

És habár az angolok legegészségesebb munkának tartják a földmüvelést és egyéb olyan munkát, melyet a levegőn végezhetni, s mely testi fáradsággal jár, a hamis próféták a fejébe verték az alföldi népnek, hogy az ő életkoruk átlag 42 év, mig példul a tanitóké átlag 61 év.

Pedig ez nem igaz. Ha a halandóságra a negyvenkét éves korban nagy átlag esik is az Alföld népe körében, ennek nem a foglalkozás az oka, hanem a *rendetlen életmód*, a melynek szülő oka, a nevelés hiánya, a viszonyok szervezetlensége.

Már az iskolában munkára kell szoktatni a gyermeket és annak nemesitő hatását lelkébe kellene vésni. Ehhez az volna szükséges, hogy a tanitók is tényleg szeressék a munkát s átérezzék azt, a mit magyaráznak. Kerti munka miatt sztrájkra hajló tanitó növendékek sok kilátást erre nem nyujtanak.

Továbbá az volna szükséges, hogy gondoskodás történjék arról, hogy elegendő számu lelkészek legyenek, kik állandóan foglalkozzanak e nép lelki müvelésével és ne legyenek ezek magukra hagyatva és hamis profétáknak kiszolgáltatva.

Másodszor az volna szükséges, hogy ne csak 160 biztos munka napja legyen a nap számra dolgozó munkás népnek, hanem legalább 300.

Ehhez a mezőgazdaságnak bizonyos fejlesztésére volna szükség. Szükséges volna a Tisza-Duna mentén a csatornázás és ezzel kapcsolatban az öntözési rendszer meghonositása, a mi a földek hozamát megtöbbszöröznö és foglalkozást adna a népnek a mezőgazdaság jelenlegi munka szakain kivüli időkben is. Erre nézve a földmivelési miniszteriumnak egyik biváló szakférfia: *Bogdánffy* Ödön mérnök nagy szakavatottsággal és gyakorlati ismerettel irt egy szakmunkát.

Gondoskodjék a földmivelésügyi miniszterium, hogy ne legyen ez csak irott malaszt, hanem megfelelő irányitással az alföldi mezőgazdaságba bevezettessék.

Hegedüs kereskedelem ügyi miniszter Marosvásárhelyt hangoztatott elvei is érvényre emelendők.

A miniszter ugyanis, csak ugy látja boldogulását a népnek, ha a mezőgazdaság az iparral kezet fog és kölcsönösen támogatja egymást.

Az alföld gazdasának produktumai feldolgozására, ipar telepeket. gyárakat lehet létesiteni és azokban az időkben, a mikor mezőn nem talál foglalkozást a munkás nép, itt kell őt elfoglalni s biztositani számára keresetet.

Erre volnának hivatva a nagy birtokosok, kik a kaszinókon, lóversenyeken kivül, ma alig törődnek egyébbel, mint saját szórakozásuk ügyeivel és szerzett örökségük elpazarlásával.

Harmadik és nagyon lényeges egy embernek, egy családnak: a hajlék.

Hiszen a medvének is kedves az ő barlangja, azt őrzi, pedig a vagyon szerzés és tulajdonjog fogalmával felruházva nincsen. A havason a legegyszerübb oláh küzdve küzd, hogy pénzt szerezzen és tizszeres értéket ajánl fel egy kis telekért, csak hogy ő arra telepithesse a saját hajlékát. A saját házacskával biró erdélyi gazdának, bármily nyomoruságban legyen is, nem jár az esze a szocziálizmuson.

Megváltozik a felfogása, gondolkozása, érzése annak az alföldi parasztnak is azonnal s nem hajlik többé a szocczializmus felé, mihelyt a tanyák közelében egy kis telket jelölnek ki számára, mely az övé lehet, melyre épithet, melyben családjának a maga munka köréhez közel, barátságos, kellemes otthont rendezhet be. Erre pedig minden föld tulajdonos, legyen az a föld magán földesur vagy legyen egyházi testület birtokában, kis jó akarattal parczellázhat. Ezzel megszünik mindjárt az is, a mit a nagyközségek befolyása a szocczializmus terjesztésére elő idéz.

Természetes dolog, hogy mind az, a mit fennebb elmondottam, egy év alatt keresztül nem vihető. Több évi tervszerü, odaadó munkának a müve lehet ez. Azonban ha egyház és iskola, nagybirtokos és állam nem csak tétlenül nézik az állapotokat és nemcsak szapulják az embereket, de kiki a magáét megteszi, tejjel, mézzel folyó alföldünk rónáin ismét szárnyra kél a hazaszeretet dala s elviszi a forgó szél a nemzetközi szocczializmus tév tanaival tele nyomatott papirosokat.

Szemlélő.

E. Kovács Gyula emlékezete.

— Jul. 31.

Pályatársai, barátai és a nagy közönség tegnap ünnepelte meg E. Kovács Gyula halálának évfordulóját. Tegnap mult egy éve, hogy a fehéregyházi mezőn fellángolt a hazafiság szent tüze, a nemzet nagy költőjének porai felett — és benne annyi volt ebből a tüzből, ebből a szent lelkesedésből, hogy abban a lángban összeégett s leroskadt a martyr vérrel megszentelt mezőn.

Nemes, nagy lelke elszált a dicsőültek közzé, azon a napon, a dicső ünnepen — s ma már kétszeresen ünnepeljük a napnak emlékezetét, mely gyászában is, fénytől, dicsőségtől ragyog.

*

Tegnap délután 6 órakor óriási nagy közönség lepte el a temető alatti tért és az E. *Kovács* Gyula sirja körül az egész temetőt.

A sirt, mely alatt a költő-müvész alussza örök álmát, — valóságos virágözön lepte el. A család és E. Kovács Gyula tanitványa: Hegedüs Szerafin koszoruját egész rózsa erdő környezte. Haller Lujza grófnő, a fehér-egyházi Petőfi-kertből egy ezer darab rózsát küldött a sirra, melyet a közönség részvéttel és néma kegyelettel állott körül.

Hat órakor érkeztek meg a szintársulat Kolozsvárt időző tagjai, Tóth József szinházi főtitkár vezetése alatt. Az „Erdélyi Irodalmi Társaság“-ot Versényi György, dr. Gyalui Farkas, Hegyesy Vilmos és Sebesi Samu képviselték.

Hat óra után néhány perczczel a kolozsvári „Polgári Dalegylet“ a Hymnust énekelte el Pap Márton karnagy vezetése alatt. Erre Szentgyörgyi István, a boldogult pályatársa lépett a virággal boritott sirhoz és mély megilletődéssel a többek közt a következőket mondotta:

Rövid egy éve szivünkben, lelkünkben a keservek keservével állottunk a tátongó sir mögött, mely szemünk elől örökre eltakart. Szemünket köny boritá, lelkünket bánat szorongatá. Oh! mert a nagy fájdalom miatt mi csak a halált láttuk; pedig az az ut, melyen Te közölünk eltávoztál, az örök fényesség, a megdicsőülés magasztos utja volt. Bocsáss meg, hogy örök álmodat zavarjuk; de ide vonzott szeretetünk, hodolatunk, hitünk. A buzgó keresztény Golgothára tekint, hogy hitében megerősödjék; a hivő muzulmán Mekka felé forditja tekintetét; az igaz magyar nemzeti nagyságai emléke s nyughelyeihez zarándokol, hogy azoknak nagy tettei, példái s magasztos emlékeiből merithessen lelki erőt; vallását, hitét s hazáját szeretni s annak javára munkálkodni. Mi magyar színészek hová forduljunk, ha nem azon magas röptü szellemi nagyságainkhoz, kik pályáinkon az igaz apostoli tisztet végezték?! Itt keresünk fel örök nyugvó helyeden, hogy szellemed itt járja át meg át szivünket és lelkünket és itt mondhassuk el, hogy büszkeség tölti el lelkünket: mert téged is azok közé számlálhatunk, kik mint vezércsillagok ragyognak szinészetünk egén, melyek fényeskedve jelölik ki nekünk tévelygőknek az utat, melyen haladnunk kell. Ki ugy éreztél, mint te a magyar szinészet iránt; ki nem üzér szellemmel, de nyelved, hazád, nemzeted iránti határtalan szeretettől lelkesülve munkálkodtál pályádon utolsó lehelletedig; légy áldva feledhetetlen emlékedben!

Mi pályatársaid, kezünket szivünkre —, koszorunkat sirodra téve, hódulunk fenkölt szellemednek s magasztos példaként őrizzük dicső emlékedet!“

*

Szentgyörgyi beszéde után a szintársulat koszoruját tette a sirra.

Szentgyörgyi után *Tóth* József, a szinház népszerü főtitkára rövid, meleghangu beszéd kiséretében helyezte el az igazgatóság koszoruját a nagy, felejthetetlen müvész sirján.

Ezután Versényi György tanár a „Petőfi-Társaság“ és az „Erdélyi Irodalmi Társaság“ megbizásából tartott beszédet a sirnál, melyre egyszersmind rátette mindkét irodalmi társaság koszoruját.

Versényi beszéde a következő:

„Nemcsak az élőszó müvésze voltál, nemcsak mások gondolatainak megható tolmácsa, hanem nagy szived nemes érzéseit, az izzó lelkedben forrongó gondolatokat zöngelmes dalokba lehelted. A társaság, mely a nagy költő nevét viseli, a nagy költőét, kinek dicsőségét hirdetve, sirjánál orvul vert le a halál, azért választott tagjai sorába. S mikor a lánglelkü alvók halálát gyászolja, elvesztedet is siratja, mikor büszkén emlékezik meg a szabadsághős diesőségére: emléked is felragyog mindannyiunk lelkében. Ma is reád emlékezünk. Sirodra leteszem a Petőfi-Társaság kegyeletének koszoruját.

De bár az egész nemzet költője, legközvetlenebbül mégis a mienk voltál. Tehetségedre, munkaerődre, jóságodra mindenha bizton számitottunk. Hálásan gondolunk a gyönyörüségre, a melylyel lelked fénye, hangod varázsa annyiszor eltöltötte szivelnket. Szeretettel gondolunk barátságodra, a melynek melegével mindnyájunkat szivedre ölelted. Mi érezzük csak igazán a hézagot nyomodban.

De nem magasztalni jöttünk. Nem szállunk szembe a végzettel. Csak adózunk az emlékezésnek, Sirodra tesszük az Erdélyi Irodalmi Társaság szeretettől megszentelt koszoruját.“

Most Tompa Kálmán, a szintársulat tagja lépett elő, hogy E. Kovács Gyula emlékezetére itt odáját elszavalja. Tompa Kálmán szép verse látható hatással volt a közönségre, a melytől számosan könnyeztek. Tompa Kálmán költeményét messze csengő, érczes hangon szavalta. A költeményből a következő részletet közöljük:

Lehullt a csillag messze végtelenbe,
Szivünkbe' hagyva bánatot s borut;
Szedjétek bár a föld minden virágit,
Hogy fonjatok egy órjás koszorut:
Ö fel nem ébred itt e tulvilágból,
Habár szemünkből tenger könny fakad;
S be nem heged a seb átvert szivünkön,
Közülünk mig csak egy élő marad!
. . . . . .
El hát a könnyel, el e sirhalomnál,
Hol a mi Bánkunk, nagy urunk pihen:
Nem halt meg ö! De könnyeink folyása
Még megzavarná szendergésiben....
Ha napszálltával éj borul a földre,
S majd lattok egy uj fényes csillagot:
Örvendjetek! mert Isten vissza adta —
E csillagban az ő lelke ragyog!

Mikor Tompa költeménye elhangzott, a „Polgári Dalegylet“ E. Kovács Gyula népszerü és közszájon forgó népdalaiból énekelte el, hogy „Kétszer is nyit az akáczfa virága“ — és „Kihajtottam virág ökröm a rétre.“

Ezeket a közkedveltségü dalokat is végig hallgatta a közönség s azután mély megilletődéssel oszlott el kedvencz müvésze sirja mellől.

*

A család és egyesek koszoruján kivül a sirra helyezett koszoruk felirata a következő:

„*E. Kovács Gyula emlékének — a kolozsvári Nemzeti Szinház igazgatósága.*“

„*E. Kovács Gyula emlékének — kolozsvári pályatársai.*“

„*E. Kovács Gyula emlékének — a Petőfi-Társaság.*“

„*E. Kovács Gyula emlékének — az Erdélyi Irodalmi Társaság.*“

*

A közönség részvéte az emlékezet ez ünnepélyén is meghatóan nyilvánult. Az impozáns tömeg, mely kegyelettel áldozott elhunyt müvésze emlékének, arról tett tanuságot, hogy a dicsőült müvész nem halt meg, mert él tovább a szivekben, a lelkekben, a melyek ma is könnyel és fájó részvéttel emlékeznek reá.

Sirjáról virágemléket vitt magával száz meg száz ember; a szeretetnek egy kis igénytelen, de kedves emlékét.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, julius 31.

— **Az okosabb enged.** Kolozsvár város, mint emlitettük, látszólag kényszer helyzetben van, mert vizmüvét kell, hogy kiépitse és erre a czélra 600.000 frt. kölcsönt akarna felvenni. A tanács öt bankot keresett meg. e közül csak egy, a Magyar Jelzálog hitelbank ajánlkozott rendkivül sulyos feltételek és óriási kamat mellett. A bank még azt is kikötötte, hogy a kölcsön táblázlassék be a város összes ingatlanaira és vizvezetékére, pótadójára stb. Somody a jelzálogi bekebelezés ellen óvást tett és tiltakozott az ellen, hogy a város ily erősen lenyügöztessék. És bár a közgyülés a kényszer helyzet hatása alatt a bank minden követelését változatlanul elfogadta, Somody fellebbezést jelentett be, kifejtvén, hogy még sincs a város annyira szoros kényszer helyzetben, hogy a városnak minden vagyonát a polgárság örök üdvösségét is le keljen kötni. Utó végre. nehény hóig várni lehet s ezalat máshonnan is vehető fel, jóval előnyösebb feltételek mellett, kölcsön pénz. A Magyar jelzálog bank figyelemmel kisérte e tárgyalást és még mielőtt Somody beadhatta volna a fellebbezését, táviratozott a városnak hogy a *Somody által követelt feltételek ellenében is* kiszolgáltatja a kölcsönt. Igy tehát a fellebezés tárgytalanná vált.

— **A kolozsvári tagositás ügye** immár 6 év óta alig nőtt ki a kezdetlegesség homályából. A gazda közönség valóságos tengeri kigyója ez ügy, mely koronként megjelenik a láthatáron, hogy aztán ismét el-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1900. Julius 31.

Egy fiatal leány története.

— **Angol regény.** —

A **Lauri** *szerzőjétől.*

Az „Ellenzék“ részére forditotta: **AMICA.**

XXIV.

(Folytatás.) (46)

— Az igaz, hogy kevés dolog van, a mitől én félnék — válaszolá Mercedes.

Hospirenének a szive felmelegedett azon leány iránt, kinek szép arczán az igazság és becsületesség csalhatatlan bélyege volt.

— Azt kivánom, — mondá önkénytelenül — hogy bár Maber kegyedhez hasonlitana. Ő nagyon csendes. Minden gazdasága daczára oly érthetetlen, hogy soha sem fog utat törni magának a társaságban.

— Olyan nagyon gazdag kérdezte Mercedes.

— Ah, édes Suarez kisasszony, ez a kérdése elárulja, hogy maga milyen idegen! Az én unoka hugom vagyonáról minden társaságban beszélnek. A nővérem — folytatá csinos özvegy — egy Rey nevü szappan főzőhöz ment férjhez. De a házassága után nehány év mulva meghalt s ezt az egy gyermeket, Mabelt hagyta maga után.

Rey ur az ő régi egyszerü takarékos modorában élt, a leányát oskolába küldte és ő gyüjtötte a pénzt rengeteg mennyiségben és midőn meghalt minden vagyonát a leányára hagyta. Nekem is szép összeget hagyott azon kikötéssel, hogy a leányát vegyem a gondviselésem alá. Megtettem a kivánságát; de nem tudom, hogy miképpen cselekedjem. Ha akár mi lett volna inkább mint szappan főző, — tudnám, hogy mit csináljak.

Mercedes csudálkozva nézett fel.

— A szappan főzéssel szerzett pénz nem éppen olyan jó pénz e mint a mit másképpen szereznek? — kérd.

— Én részemről nem kétlem annak a jóságát, de a világ nem ugy gondolkozik. — Midőn a hugom társaságba megy, az első kérdés az, hogy „ki ő?“ Erre a válasz, mely talán eléggé udvarias ez:

„Az öreg Rey örökösse.“ — A következő kérdés — „Miféle öreg Rey?“ — Ekkor jön a válasz — „Hát nem tudod? Rey, a szappan főző. Az öreg meghalt és a leánya örökölte minden vagyonát.“ — Én nem állitom, hogy mindenütt ezt a kifogást teszik ellene. Vannak emberek, a kik tárt karokkal fogadják; de az ő roppant vagyonával egy jó régi családba kellene férjhez menni. — Azonban a régi jó családoknak meg vaz az a gyengéjük, hogy az ilyen móddal szerzett vagyonnal nem igen gondolnak. „Nagyatyám a szappan főző“ — nem hangzana jól.

— Minő bolondság! — nevetett Mercedes,

De azért ő is érezte, hogy jobb szeretett szegény lenni és egy hős katonát atyjának nevezni, mint egy gazdag szappan főző leányának lenni.

— Ez az én nehézségem, — sohajtott a csinos özvegy. — Unoka hugom vagyona feljogositja őtet arra, hogy nagyon jó házasságot csináljon. Vannak olyan herczegi házak az országban, hol az ő vagyonát jotéteménynek tekintenék; de a herczegi házak fiai nem kivánnak az iparral rokoni összeköttetésbe jönni.

Hirtelen eszébe jutott Mercedesnek, hogy mind ez mit jelentett. Sir Laurayne Austin az ország legrégibb és legköztiszteletben állóbb családjához tartozott.; Broomnál kevés uradalom volt régibb; valószinüleg lady Laurayne és Hospicené Mabelt kivánták Broom asszonyává tenni. Amint ez a gondolat megvillant a Merczedes agyában, mosolyogva nézett az özvegy arczára. Hospicené is mosolygott és ők minden további magyarázat nélkül megértették egymást.

— Milyen éles felfogásu ez a leány! — gondolá az özvegy. Ő nagyon hasznos barát, vagy nagyon veszélyes ellenség tudna lenni.

— Mercedes, ez az öltözködést jelzőcsengetés — mondá Blanka, amint hozzájuk csatlakodott, csudálkozva, hogy hosszas társalgásuknak mi volt a tárgya Nagyon sajnálom, hogy Austin ma este nem jön át. Vendégei vannak, pedig mama egész biztosan számitott reá. Sajnálom mert mi nők többen leszünk — mint a férfiak és az oly unalmas.

— Én szivesebben vagyok egy élénk asszonynyal, mint egy unalmas férfival — mondá Mercedes.

— Édes Suarez kissasszony jegyzi meg nevetve az özvegy — ez káromlás. A társaság szempontjából tekintve, még a legbutább, nehézkesebb és unalmasabb férfiak is előbb valók a legszellemesebb asszonyoknál.

— Én nem ugy gondolkozom — nyilvánitja Mercedes.

— Ah, igen, édes kuzinom, légy meggyőződve, hogy ez az igazság — mondá Blanka panaszos hangon.

Mercedes és Hospicené nevettek és Blanka csudálkozott a hirtelen támadt jókedvükön.

— Tollemache kisasszony, miért nem jön át ma este a testvére? — kérdé az özvegy.

— Nem hallottam az okát; csak a tényt hallottam. De ezért nem fognak unatkozni. Itt vannak sir Dixon, Loftus és French urak.

Mercedes reá nézett.

— A te élénkséged a férfiak számától függ? — kérdé. Mert ha igen, akkor mit csinálnál ha az én mamámmal és velem laknál?

Tollemache kisasszony az ő előkelő modorával mosolygott.

— De lásd, édes, én nem lakom veled és a mamáddal, tehát azt nem tudom megitélni. Most mennünk kell, hogy öltözködjünk — mondá.

— Dezolácio vetette árnyékát azon hely felibe, hol a férfiak nem ebédelnek! — mondá Hospicené trágikus hangon. Azonban reméllem — tevé utánna mosolyogva, hogy ez a szomoru hir nem veszi el az étvágyunkat.

De Blanka előtt a „dezolácziok“ eszméje képtelenség volt ott, hol Loftus Noel tiszteletes ur jelen volt. Ő könnyedén és vidáman futott fel a lépcsőkön; ezek a nők, a kik magukat oly szépnek és igézőnek gondolják, meg fogják látni, hogy ő Noel tiszteletes urtól meg tudja nyerni, azt, a mire ők nem volnának képesek. Noel nem ő reájuk fog mosolyogni.

A vendég és a család tagjai most mindnyájan a saját szobájukban voltak. Lady Laurayne, ez ő terveivel és számitásaival, oly nyugodtan öltözködött, mint ha nem volna egyébb tenni valója mint az, hogy szép legyen; Hospicené megnézte magát a tükörbe és sajnálta, hogy annyi kellem az asszonyok társaságára legyen vesztegetve.

Ray Mabel kisasszony ugy öltözködött, mint rendesen, nem gondolva egyáltalába semmire, megelégedve azzal a tudattal, hogy a vidéken ő volt a leggazdagabb leány; Blanka azzal a bizonyossággal öltözött, hogy Editet éppen ugy el fogja homályositani, a hogy Loftus ur elhomályositja sir Dixont és Mercedes annak előérzetével, hogy most jól fog mulatni.

A körülötte levő emberek jellemét olvasni olyan volt, mintha egy igen kellemes könyv lapjait olvasná. Nagyon mulattatta őtet az ikertestvérek intrigái, kiknek mindegyike elhatározta, hogy az a férfi vezesse be az ebédhez, a kit udvarlójának tartanak és a kik szándékukat jelzően néztek az anyjukra.

Mercedes jól festett, fekete csipkével szegélyzett borostyánkő szinü ruhát viselt, a kebléhez egy Maréchal Niel rózsa volt tüzve, mig egy másik a fényes fekete hajfürtjei közé volt erősitve.

A segédlelkész meg volt hóditva. Öltözködésének az egész ideje alatt folytonosan Mercedesről gondolkozott és azon következtetésre jutott, hogy reménheti azt a boldogságot, hogy beszéljen hozzá, sőt talán azt is, hogy beszélgetésük nehány perczig tartson. De ő az ánglikán egyház buzgó tanitványát kihagyta a számitásából. Abban a pillanatban, midőn a szalonba lépett, Blanka lefoglalta.

— Jöjjön és határozzon — mondá — melyik szebb a kettő közül? Az egyik kezében egy damaszk rózsát, a másikban egy moha rózsát tartva feléje.

— Én nem tudok választani, mind a kettő tökéletes, — viszonzá Loftus zavarodottan.

— Az alig lehet; az egyik bizonyosan szebb mint a másik — mondá Blanka. Ösmeri a moha rózsa legendáját?

— Nem — volt a válasz; én nagyon kevés legendákat ösmerek.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tünjék, de állandóan bosszantsa azokat, a kik azt várják, hogy végre-valahára birtokuk rendezve legyen. Most ismét valahol megfeneklett a tagositás ügye. A tagositó biró azt mondja, hogy a kataszteri igazgatóság altatja a csecsemőt, a kataszteri igazgatóság a városi hatóságot, a városi hatóság a miniszteriumot, a miniszterium a viszonyokat veti okul azért, hogy a tagositás ügye sehogy sem hatól előre. Annyi bizonyos, hogy a még most is csecsemő korát élő ügynek sok dajkája van s igy nem csoda, ha veszendőnek indult.

— **A mérai tüzkárosultak segélyezése.** Vettük a következő sorokat:

A gondviselés ismét sulyosan látogatta meg járásunkat. Tavaly előtt a vistai, tavaly a bogártelki, ez idén pedig a mérai tüzvész tett hajléktalanná számtalan családot és koldusbotra juttatta a lakósság legnagyobb részét.

A folyó hó 28-án Méra községben dühöngött óriási tüzvész 50 lakóházat és 100-nál több gazdasági épületet semmisitett meg. 59 családnak mindene a lángok martaléka lett, nincs egy betevő falatjuk, nincs, a hová fejüket lehajtsák. A mit évek hosszu során át verejtékkel szereztek, azt nehány rettenetes óra elpusztitotta. Megindító látvány, hogy a napokkal ezelőtt virágzó község most egy romhalmaz. Az égnek meredő puszta kémények és falak közt siró nők, gyermekek és kétségbeesett családapák járnak.

A mit a vármegye és a járás lakóssága tehet, az a nyomort pillanatnyilag is alig enyhiti. E nehéz órákban a nagyközönség áldozatkészségéhez fordulunk és bizunk abban, hogy a közönség az emberszeretet és jótékonyság kötelmeit miként eddig, ugy most is gyakorolni fogja.

Véreinket a megpróbáltatás idején nem hagyhatjuk segedelem nélkül.

Hálásan emlékezünk vissza a bogártelki tüzvész alkalmával a sajtó és a közönség lelkes támogatására.

Adományok a központi gyüjtő-bizottság pénztárnoka dr. Rohonczy Lajos urhoz (vármegyeház, nádasmenti főszolgabirói hivatal) küldendők.

Kolozsvár, 1900. jul. 30.

Hazafias tisztelettel

Dr. Persian Viktor,

a nádasmenti járás főszolgabirója.

— **Hory Béla** Kolozsvármegye árvaszékének elnöke szabadságidejét Homorod fürdön fogja tölteni. Távolléte alatt dr. Rohonczy Lajos fogja helyettesiteni.

— **Kérünk szigoru ellenőrzést.** Kolozsvár pár száz kofája igy nyár közepén a többek között gyümölcs árulással is foglalkozik. A gyümölcs minőségét tekintve azonban a kofák nem válogatósak s össze vásárolnak mindenféle félérett, vagy teljesen éretlen rossz gyümölcsöt és azt árusitják különösen a gyermekvilág és a munkásnép részére. A rossz és éretlen gyümölcs — a mint értesülünk — már is több felé okozott veszélyes betegséget s épen ezért figyelmeztetjük a hatóságot, hogy a gyümölcsárulást részesitse kellő ellenőrzésben s utasitsa az orvosi hivatalt szigoru vizsgálat tartásra.

— **Bartha Ferencznek,** Kolozs város főjegyzője és helyettes polgármesterének temetése tegnap délután Kolozson a város egész közönségének általános és mély részvéte mellett folyt le. A népszerü és közbecsülésben állott férfiu ravatalát a nap egész folyamán folyton sokan látogatták. Délután órákkal a temetés előtt nagy tömegekben gyülekezett a közönség a gyászházhoz, melynek környékét csakhamar egészen ellepte az óriási közönség. Kolozsvárról is sokan rándultak ki az ismerősök Kolozsra, hogy megadják a végtisztességet az elhunyt derék férfiunak. Kolozsvárról utazott ki Páll István apátkanonok is, a ki nagy papi segédlettel végezte a gyászszertartást. A sirnál Héjja Ferencz kolozsi r. k. plébános mondott megható búcsuztatót, a város és hatóság nevében pedig Bothos Imre h. anyakönyvvezető búcsuzott el szép és meleg hangu beszéddel, melynek elhangzása után az elhunyt testemeit átadták az anyaföldnek. Az elhunyt lelki üdvéért ma délelőtt a kolozsi r. k. plébánia templomban gyász isteni tiszteletet tartottak a közönség részvéte mellett.

— **Panasz az utczai táblák miatt.** Panaszt vettünk a közönség köréből, melynek orvoslására Kolozsvár város hatóságát kérik. A panasz tárgya az, hogy egyes utczákban, például a Wesselényi Miklós-utczában a vasrudakra kinyujtott, levegőben fityegő czég táblák majdnem egymást érik. A lakók, ha a házak ablakain kinéznek, csak fityegő táblákat látnak Néhol a járókelők czilindere is bele ütközik e táblákba, annyira alacsonyan libegnek azok. Miután a rudakra akasztott táblák rendellenesek, arra kérik a hatóságot, hogy e táblákat 24 óra alatt szedesse le. Kiki irja fel az ajtójára azt, a mit hirdetni óhajt s ne akassza azt a szomszédja orra elé.

— **Kirándulás Dobrinba.** Az EKE. kolozsvári osztályának elnöke *Hangai* Oktáv tanár vezetésével szombaton reggel szép társaság indult az Andrássy gróf gyönyörü nyaraló helye a dobrini vadászlak vidékének látogatására. A társaság nagy része kocsin, szekeren ment. A kirándulásban részt vettek dr. Fabinyi Rudolf egyet. tanár, e. i. rektor leánya Lili, fiai Gusztáv, Lajos, Józsi, Hangai Oktáv tanár nejével, leányával Margittal, Tanács József gyógyszertáros nejével és leányával Margittal, Dunky Ferencz fényképész nejével és Módy Mihályné Szindről, Szabó Imre és József. A nyári nap égető és perzselő sugarai a jó kedvet csak növelték, hangos lett a csendes rengeteg a felfelé vonuló kiránduló társaság zajától. Délután 5 órakor már a társaság utolsó elmaradozott része is együtt ült a dobrini EKE. vendégház előtt felteritett asztalnál. A tiszta enyhe csillagos este nagyszerü pompája szinte felejtette a fáradtságot és éhséget, de mégis viharos teszéssel fogadta mindenki Hangai tanár pompás föztjét. A vasárnapi uti tervbe a mennydörgés is beleszólt s az óreg havasi kirándulás elmaradt. — E helyett délelőtt a Demeter hegy (Dumitreasa) felé tett a társaság sétát, a szemközt mélyen fekvő Magura falu és nyaraló telep, távolabb fekvő Marisel és a homályba burkolódzot Vlegyásza felé nyiló kilátásban gyönyörködött; a délben leszakadt zápor már biztos fedél alatt talált mindenkit, délután az Andrássy grófok nyaraloit nézegette meg a társaság, *Dunky* Ferencz, turista fényképész a társaságról, a vidék szebb részleteiről több sikerült képet vett fel. A kirándulók jó szerencséje megkimélte a tegnapi visszautazás alatt az eső kellemetlenségeitől. Épen és szárazon sok kellemes emlékkel, egy csomó megczimezett képes levelező-lappal érkezett Szt.-Lászlóra s innen haza. A kik a kiránduláson ott voltak, méltán csodálkozhattak, hogy mimikor olyan kevés fáratsággal és költséggel el lehet jutni erre a természeti szépségekben gazdag vidékre s ott barátságosan biztos hajlékkal várják a vendéget, miért üres még mindig az EKE. turistaház vendégkönyve?

— **Tüzvész** Oroszhegy községben. Udvarhely megye folyó hó 30-án vasárnap d. e. 11 óra 20 perczkor rohamos tüzvész ütött ki, mely rövid félóra alatt 52 gazda lakását, gazdasági épületeivel együtt elhamvasztotta S bár minden lélek nagyja, apraja ember feletti munkát végzett a tüz lokalizására, a szomszéd Zetelaka, Szentkirály, Szentlélek, Fancsal, Ülke községek segédkezet nyujtottak, semmit a már behordott takarmányból megmenteni nem lehetett. Az épületek a bennök levő butorzattal a lángok martalékává lettek.

— **Árvaházba felvétel.** A világositó szent Gergelyről nevezett szamosujvári örmény kath. fiuárvaházba folyó év augusztus havában havában 6 árva fog felvétettni. — Felvételre pályázhat minden hazai illetőségü örm. kath. szegény árva fiu, ki a 7 éves életkort már betöltötte. A keresztlevéllel, atya vagy a szülők elhatározási, ujra oltási, orvosi és szegénységi esetleg iskolai bizonyitványokkal felszerelt folyamodványok a nevezett intézet igazgatóságához augusztus 25-ig nyujtandók be.

— **Farkasok garázdálkodása.** B.-Ujfaluról irják a következőket: Folyó hó 25-én éjjel a barczaujfalusi erdőben, közel az Ujfalu és Szunyogszék közt levő törvényhatósági uthoz, két lovat fogtak le, öltek meg s szinte félig megettek a farkasok. A tulajdonosok, a kik őrizték a lovakat, elaludtak és, mire föllébredtek, lovaikat a farkasok által elpusztitva találták. Most a szegény tulajdonosok éjjel nem merik állataikat a legelőre hajtani. A napokban a szonyogszéki határban kárositottak meg marhákat s igy több, mint bizonyos, hogy a garázda farkasok Szunyogszék, krizbaujfalusi erdőkben tanyáznak. Kiirtásukra hajtóvadászatot fognak rendezni.

— **Azonnal eladó** városról való elköltözés következtében jó karban levő vasszerkezetü zongora és butor. Vesselényi-utcza 9. szám. Uj tanitónőképezde mögött.

— **Követeljünk mindenütt Emkegyujtót.**

Gyászrovat.

Temetés. Tegnap délután temették el nagy részvéttel Gál Béla diódi nagybirtokost, ki sokáig tartózkodott Kolozsvárt is, hol háza a New-York szálloda mellett volt. Az elhunytat özvegyén Dekáni Margiton kivül számos rokonság és a falu apraja nagyja kisérte ki az utolsó utra. Kolozsvárról kint volt dr. Czikmántory Ottó ügyvéd és a kolozsvári önkéntes mentő egylet parancsnoka dr. Konrády Dániel és dr. Teleki Kálmán mentő orvos. A mezőgazd. bank táviratilag tolmácsolta részvétét az elhunyt férfiu halála felett. Számosan küldöttek koszorukat minden felől. A mentő egylet is egy pompás koszorut tett a humanus érzésü férfiu koporsójára, a ki még halálos betegségében is a mentő egyletre gondolt és 2000 koronát juttatott ennek czéljaira. Az elhunyt az egyházra is kiterjesztette figyelmét. 2000 koronát hagyott a tövisdiódi ev. ref. egyháznak. A nemes gondolkozásu férfiut utolsó utjára emlitetteken kivül kikisérte Fülöp Albert kir. tanácsos, Toth Miklós árvaszéki elnök, Pongrátz Géza főszolgabiró dr. Boér Jenő, Vadady Gergely birtokos a Dékáni és Kovács családok. Ezen kivül össze gyült a vidék intelligenciája a végtisztességre. A temetési szertartást Elekes Viktor gyulafehérvári esperes és a tövisi ev. ref. lelkész végezték. Szivhez szóló beszédet és emelkedet szellemü könyörgést tartottak az elhunyt felett, kinek koporsóját egészen elboritották a koszoruk. Azután kivitték e diódi temetőbe s ott örök nyugalomra helyezték. Az elhunytat a Czetz Péter kolozsvári temetés rendező intézete temette el. A község népe előtt sokáig fenn marad emléke, mert a szegényekkel sok jót tett. Nyugodjék békével.

A közönség panaszkönyve.

— Tönkre tett asztalosok kérése. —

A humanus érzésü emberek irgalmasságához fordulunk alábbi kérésünkkel:

Mi Osvát Sándor, Konrád Ignácz, Szamosi János, Balázs Ferencz és Védel asztalos segédek a Rauch asztalos mester ur mühelyében dolgoztunk. A mühely a város által Baumczweig urnak bérbe adott serház utczai ócska épületben volt. Állott egy bolthajtásos, nagyobb sötét szobából. E szoba évi bére pár év előtt 80 frt., később 120 150 frt volt, legutóbb 250 frtra steigerolta a bért Baumzweig ur. Az épitkezések megapadásával munkánk is megapadt. Néha hónapokon keresztül csak fél időre volt munkánk. Mikor dolgozhattunk, akkor is csak 1 frt 20—1 frt 30 kr. volt a napi munka bérünk, a mibőt családunkkal nagyon szegényesen élhettünk ugyan, de azért megvoltunk elégedve. Most egy szerencsétlen eset földön futóvá tette munka adónkat is, bennünket is.

Ugyanis Baumzweig Emil főbérlő ur 100 frt tartozás miatt *elliczitáltatta* minden kegyelem nélkül *Rauch* urnak minden szerszámát, gyalupadjait és az összes félig kész munkákat, miket Székely épitész ur megrendelésére készitettünk.

Az elliczitált gyalupadok, szerszámok, félig kész asztalos munkák 250 frtra voltak becsülve. Elliczitálták 50 frtért. Tehát kikerültek a költségek, de a tartozás mégis fennmaradt.

Nem panaszkodunk az eljárás ellen, mert hiszen az formailag törvényes, a mennyiben házbérhátralékért minden a házban levő ingóság igénykereset kizárásával elkótyavetyélhető.

Az emberszeretet szempontjából azonban nagyon szomoru az, hogy munkaadónk s mi öten munkások földönfutókká lettünk.

Az árverés emberei szekérre pakkolták gyalupadjainkat, szerszámainkat és elszállitották.

Ma egyikünknek sincs még egy zsemlére valónk is.

Igaza volt az „Ellenzék"-nek, midőn figyelmébe ajánlotta a városnak, hogy ne adja ki egy ily bérlőnek a serház utczai ócska házat, hanem adja ki több iparosnak mühelyi czélokra. A város nem nyerészkedett volna ugy, mint Baumzweig ur, a ki tönkretett emberek vagyonának ronesaiból épit emeletes házakat. A város az egyes iparosoknak illő árért adhatta volna ki a lakrészeket és igy az egyes iparosok is élni tudtak volna, a város megkapta volna a maga jövedelmét. Mi mint gyakorlott munkások, szivesen dolgoznánk, de nincs mit. Némelyikünk elutaznék, munkát keresni, de egy krja sincsen. Mi a kiket ennyire szerencsétlenné tett Baumzweig ur, kérve-kérjük az asztalos mestereket, adjanak nekünk állandó munkát.

Rauch asztalos mühelyének segédei.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék" távirati, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.

Ismét Zsidó üldözés Oroszországban.

Budapest, julius 30.

Legujabban a Nisni-Nowgorod zsidó lakosságát üzik ki. Tiz-tizenkét évvel ezelőtt több egyes zsidó család telepedett itt meg s most a hatóság egészen váratlannl követeli tőlük a letelepülési engedélyt, amit már most megszerezniök nagyon bajos. A mennyiben egy év leforgása alatt az ügyet nem rendezik kötelesek kivándorolni. A zsidók a czárhoz fordultak a tilalom visszavonásáért.

A kinai forradalom.

Pétervár, jul, 31.

A kereskedelmi miniszterium hivatalos lapja jelenti Port Arthurból 25-iki kelettel: Alexejev altengernagy Tiencinben több izben összehivta a szövetséges tengernagyokat és rendszeres közigazgatást szervezett a városban. a megrongált tiencini erődöket és kaszárnyákat hamarosan kijavitották. A kinai csapatok három táborra oszlóttak hogy megakadályozzák a nemzetközi csapatok elönyomulását Peking felé. A Peking ellen való további hadmüveletek kérdése felől e héten fognak dönteni. Lenovics tábornok Port Arthurba érkezett. Csapatai Mandsuriában fognak operálni.

Berlin, jul. 30.

Kinai jelentések szerint az angol követséget e hó 28-án megtámadták Tongfusziang csapatai, de a támadást sikeresen visszaverték. Csing herczeg katonái is harczolnak Tongfusziang ellen. Az európaiak mostani menedékhelye a császári palota tőszomszédságában levő Peigang székesegyház. Magát a palotát is ostromolják. Az elpusztult óvárost szorosan bekeritették. A nagy ostromló hadsereg boxerekből és kinai katonákból áll.

Gyüjtés a romániai zsidók javára.

Bpest, julius 31.

A zsidók érdekében széles körben folyik a gyüjtés. A mai napig több, mint 24000 korona folyt be. Többek közt adakoztak Hatvani Deutsch, a Lipótvárosi Kaszinó 3000—3000 koronát, Schlesinger és Polákovits czég 1500 kor., de van ezenkivül igen sok nem zsidó adakozó is. A vidéki zsidó hitközségek közül többen már a mai nap folyamán táviratilag küldötték be adományaikat. Igy az iglói, a balassa-gyarmathi és a losonczi hitközség egyenként 4—400 kor. küldtek be. Az ujpesti hitközség 650 kor., az ó-budai 200 kor. adományozott. Az ó-budai munkás nyugdij-egyesület 40 kor. juttatott e czélra. A tőzsdén meginditott gyüjtés 6000 kor. eredményezett, a gyüjtés azonban még nincs befejezve.

Az olasz király meggyilkolása.

Róma, julius 30.

Az ország minden városából és falujából érkeznek táviratok, a melyek a lakósság mély fájdalmáról és gyászáról adnak hirt. Az üzletek mindenütt zárva vannak és mindenütt fekete zászlókat tüztek ki a szomoru eset hirére, valamennyi helyőrségi városban ma délben száz ágyulövést tettek. A kikötőkben negyedóránkint szólalnak meg a ágyuk. A milánoi városi tanács manifesztumot bocsátott ki, a mely a legélesebb szavakkal bélyegzi meg a rémes gaztettet. A tőzsde és az üzletek zárva vannak. Rómában impozáns módon nyilatkozott meg a lakosság gyásza. Itt is zárva van a tőzsde és az összes üzletek.

Róma, julius 30.

A megboldugult király arczán szelid mosoly ül. Szeme nyitva van. A holttestet azonnal beszentelték és később bebalzsamozzák.

Bécs, julius 30.

A mai lapok mind felháborodással irnak a monzai merényletről. A Neue Freie Presse ezt mondja: Umberto király halála nemcsak Olaszországban, hanem az egész világon mély részvétet fog kelteni. Umbertó király a legjobb hazafi volt. A lap azután felsorolja a király jellemének fényes tulajdonságait és végül azt mondja, hogy Ausztria-Magyarország és Németország a legelsők lesznek a kondoleálo államok között, mert Umberto király hü szövetségesök volt.

A Fremdenblatt borzasztó dolognak mondja, hogy egy királyt, a ki sohasem gondolt magára, hanem mindig csak köteleségeire, egy királyt, akit az egész ország szeretett és az egész világ tisztelt, saját hazájának fia gyilkolt meg.

A Vaterland azt mondja: Az emberi nyelv nem talál szót ennek az undok gaztettnek a megbélyegzésére.

A magyar kormány részvéte.

Budapest, julius 31.

Széll Kálmán m. kir. miniszterelnök Saracco olasz miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte:

Mély megilletődéssel és nagy fájdalommal értesült Magyarország azon felháboritó bünténytől, a melynek Olaszország dicsőségesen uralkodó királya, felséges királyunk hü barátja és szövetségese áldozatul esett. Azon hagyományos rokonszenv és igaz barátság, melyet Magyarország Olaszország iránt érez, csak fokozza ezen fájdalom nagyságát. Fogadja excellenciád a magyar nemzet legfájdalmasabb érzéseinek kifejezését.

Páris, julius 30.

Az olasz király halála miatt a hivatalos ünnepségeket a temetés utánig elhalasztották. A miniszteriumok palotáin és a többi középületen ma félárboczra eresztették a zászlókat. Ugyanigy lesz a temetés napján,

Páris, julius 30.

Loubet köztársasági elnök az olasz király meggyilkolása hirére rögtön a következő táviratot küldte Viktor Emánuel királynak:

Országom egyhangu felháborodását fejezem ki felségednek ama gyülöletes merénylet felöl, a mely Olaszországot megfosztotta nemes fejétől. Kérem felségedet, fogadja élénk rokonszenvem kifejezését és adja át Margit királyné ő felségének tiszteletteljes hódolatomat és legőszintébb részvétem kifejezését.

Róma, jul. 31.

Umbertó király neje, Margit királyné, mintegy előre sejtve a bekövetkezett szerencsétlenséget, kérte Umbertó királyt, hogy ne menjen el Monzába a tornászünnepélyre.

Umbertó azonban azt felelte, hogy mivel megigérte, hogy személyesen fogja kiosztani a dijakat, nem maradhat el az ünnepélyről.

Fekete czivil ruhában jelent meg s az ünnepélyen jókedvüen igy szólott a polgármesterhez:

— A látvány igazán gyönyörü. Nagy örömömre szolgál látni, hogy a fiatalok oly szép sporttal foglalkoznak.

A gyilkosság 10 óra 35 perczkor történt.

A király, midőn kijött az ünnepély szinhelyéről s felült a kocsijába, a közönség hatalmas éljenzésben tört ki.

A kocsi mintegy 10 perczig haladt lassan előre, mert a közönség folytonosan éljenzett.

A király a kocsiból kihajolva köszöngetett a tömegnek.

A nagy taps s evviva között a három lövést a közelállók rákétáknak gondolták.

Az első golyó a király jobb mellébe furódott, a mint jobb karját köszönésre felemelte s visszafordult, a honnan a lövés jött.

A második lövés is mellèt érte.

A harmadik keresztülfurta a balhónalját.

Erre a jobb karját gyorsan fölemelte védőleg s visszahanyatlott.

A szolgák ekkor leugrottak a kocsiról s rávetették magukat a merénylőre, a kit egy karabélyos tiszt fogott meg elöször.

A nép orditva, tombolva rohant a gyilkosra, a kocsi pedig gyorsan vágtatott a palotába.

A föhadsegéd a király üvegesedett szemeit látva, azt kérdezte:

Megvan-e felséged sebesülve?

Umbertó király erre azt felelte:

Nem hiszem. Éreztem ugyan egy ütést, de nem hiszem, hogy meg vagyok sebesülve.

Pár pillanat mulva ez utolsó szavak után, fájdalmasan nyöszörögve, a kocsi jobb oldalára hanyatlott és meghalt.

A villából kiözönlő szolgák a holttestet a földszinti terembe vitték s azonnal orvosokért küldöttek, a kik csakhamar megjelentek, de már csak a halált konstatálták.

Margit királynénak, ki a villában fényes toilletben épen cerclét tartott, eleinte csak azt mondták, hogy a király visszajött a palotába, mert roszszul érzi magát.

A királyné erre azonnal hivatta az orvosokat s azt kérdezte:

A király rosszul léte komoly-e?

Az orvosok némán hallgattak.

A királyné rémülve kérte az orvosokat, hogy mondják meg az igazat.

Majd egész testében reszketve kiáltott fel:

Mentsék meg.

Az udvarhölgyek szobájába akarták vinni, de nem ment.

Erba orvos látva a királyné megmásithatatlan akaratát, elmondta, hogy a királyt meggyilkolták.

A királyné kövé válva hallgatta az orvos elbeszélését a gyilkosságról.

Hosszabb idő mulva sikerült távozásra birni. Midőn távozott, igy szólt:

Tegyétek az ágyra ő felsége holttestét. Az éjet imádkozva fogom nála tölteni.

A királyné e rendeletére feketébe öltöztették a királyt s az ágyra fektették, melyet égő gyertyákkal s virágokkal vették körül.

Róma, jul. 30.

A gyilkost elfogatása után egy kocsin a csendör-kaszárnyába vitték, hol azonnal vallatóra fogták.

A gyilkos erős testalkatu, szimpatikus barna arcz, bodros hajjal.

Egy rendörügynök negyedórával a merénylet előtt, a gyilkost egy fiatal növel látta a szinhelyen, a hol többektől francziául tudakozódott a királyról és kiséretéről.

A nőt letartóztatták. Fröncella Cezarnak hivják.

Páris, jul. 31.

Az olasz király meggyilkolása miatt az összes kongresszusi ünnepségeket felfüggesztették. A sajtókongresszus részvéttáviratot intézett az olasz királyi családhoz s egyben a következő határozatot hozta:

A sajtóegyesületek nemzetközi kongresszusa tiszteletteljes, fájdalmas szimpátiáját fejezi ki gyásza jeléül s felfüggeszti üléseit.

Róma, jul. 31.

Umbertó király utolsó szavai ezek voltak:

— Oh, jaj nekem!

Róma, jul. 30.

Angelló Breni a gyilkos 1898. év végén ment Észak Amerikába, a hol egy anarkista szövetségbe lépett.

Itt érlelödött meg benne a gyilkosság.

Juniusban jött vissza. Tegnapelőttig Milánóban tartózkodott, a honnan gyalog jött Monzába.

Romában, Milánóban, Firenzében több anarkistát letartóztattak.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 7199—900 tkvi 722. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkvi hatóság közhirré teszi, hogy az Ariesana hitelintézet és takarékpénztár Tordán dr. Popescu György tordai ügyvéd által képviselt végrehajtatónak Makaver Gligorné (petei) szül. Ketyirás Ana bányabükki lakos végrehajtást szenvedő elleni 21 frt tőke-hátrálék és járulékai, jelesen a tőkének 1897. évi julius hó 1. napjától járó 8 százalék kamatai, 11 frt 80 kr. eddigi per- és végrehajtási 7 frt jelenlegi árveréskérési, és a még felmerülendő költség követelésének kielégitése végett az árverést az 1881. évi LX. törvcz. 144. 146. §§. értelmében és részben a 156. §. rendelkezésére való tekintettel is, a tordai kir. törvényszék (torpai kir. járásbiróság) területén fekvő I. Bányabükk községi 8. sz. tlkjkvben A †. alatt foglalt Makavej Gligorné (petei) szül.: Ketyirás Ana végrehajtást szenvedő és fele (egykettőd) részben férje Makavei Gligor (petei) végrehajtás alatt nem álló tulajdonostárs osztatlan közös tljkvi tulajdonát képező az 1. rdsz. 13, 14. hrsz. faház s udvar és kertbelsőségre 313 frt, a 3. rdsz. 422. hrsz. szántóra 34 frt, a 4. rdsz. 429, 430 hrsz. szántórészletekre 2 frt, az 5. rdsz. 583. hrsz. szántóra 6 frt, a 6. rdsz. 689 hrsz. kaszálóra 21 frt, a 7. rdsz. 731|1. hrsz. kaszálóra 8 frt, a 8. rdsz. 747|4 hrsz. legelőre 1 frt, a 14. rdsz. 1403|2|1. hrszámu kaszálóra 4 frt kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi a u g u s z t u s hó 16. napján d. e. 9 órakor Bányabükkön — a községházánál megtartandó nyilvános árverésen — a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartóznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. törvcz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333., sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §§. kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. tez. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkvi hatóság Tordán, 1899. évi november hó 26.

Vajna,
kir. tszéki biró.

Sz. 385—1900. 727. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a mocsi kir. járásbiróság 1899 évi Sp. 305. sz. végzése következtében a mocsvidéki takarékpénztár javára ifj. Pap Togyerás s társai ellen 400 kor. s járul. erejéig 1900 évi junius hó 25-ikén foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1488 koronára becsült Pap Sándornál 2 tehén, ifj. Pap Togyerásnál 1 kancza, 1 csikó, Szelezsán Juonikánál 2 ökör, Dugya Gyerászinnál 1 tehén, Rusz Sándornál 1 tehén, Mocsán Stefánnál 2 ló, Lereréan Vasziliánál 2 sertés, Vámos Sándornál 1 tehén és Duka Silimonnál 2 ökörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mocsi kir. járásbiróság 1900 évi V. 195|2. számú végzése folytán 400 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi május hó 22. napjától járó 8 százalék kamatai egyharmad százalék váltódij és eddig összesen 51 korona 88 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Csehtelkén alperesek lakásán leendő eszközlésére 1900. évi augusztus hó 3. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitüzetik; és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényczikk 107. és 108. §§-sa értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mocson 1900 évi julius hó 15. napján.

Ferenczy György
kir. bir. végrehajtó.

Pata-utcza 15|a szám alatt fekvő uj
adómentes

ház eladó!

Bolt, péksütöde, tekepálya s vizvezetékkel felszerelve. Jövedelmez **1600** koronát. A ház **6000** korona készpénzzel átvehető, a vételár többi része rajta maradhat.

Értekezhetni Belközép-utcza 46. sz. a. lehet.
Közvetitők dijjaztatnak. 724. 1—2.

Pártoljuk a hazai ipart!

Erdélyben sok olyan sör kerül forgalomba, mely nem idevaló gyártmány, pedig

BÜRGER ALBERT

marosvásárhelyi sörfőzdéjében

olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a kőbányaival, avagy bármely más k ü l f ö l d i gyártmánnyal.

Kérjük ennélfogva a nagyérdemü közönséget az Erdélyi ipart pártolni és a vendéglőben csakis

„Marosvásárhelyi sör“-t

követelni. 312. 18—24.

Rendelmények *Bürger Albert* sörfőzdéjébe Marosvásárhelyt czimzendők.

Árjegyzék iránti megkeresés *Bürger Albert* Marosvásárhely sörfözde czimzendők.

Pártoljuk a hazai ipart!

Folies Bergé mulató
az Ujvilágban.

Naponta variete előadás szenzációs és családias müsorral!

Kövessy Juliska népdal-énekesnő. **Villányi Ilonka** nemzetközi tánczosnő.
Kappelló Adél chansonett. **Kaczér Erzsi** énekesnő.

Pont 11 órakor:

Kaczagtató: A hires kalabriasz parthie bohózat.

Azonkivül fellépte a 15 tagból álló müvész-társaságnak.

Kezdete 8 órakor. Belépti dij 1 korona.

Számos látogatásért esd

Back Soma impressário. **Rienzi Mariska** igazgatónő.

382. 1—1.

Erdélyi vörös asztali, csemege és nemes carbenet borok
TEUTSCH B. JÓZSEF cs. és kir. udvari szállitó segesvári pinczéjéből mindenütt kaphatók.

Egész hordó vételnél közvetlenül Segesvarról lesz elszállitva.

Kéretik a czégnyomattal ellatott eredeti dugaszolásra figyelemmel lenni. 659. 8—14

Kolozsvári főraktára: **Segesváry és Társai.**

Pártoljuk a hazai ipart.
Hazai gyártmányu
nyers- és vizmentes takaróponyvák, kender- jutazsákok és dohányzsinegek
legolcsóbban beszerezhetők:
Büchler Sámuel
gyári raktárában
Budapesten, V. Szabadságtér 7. szám.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!!!

KOZEL F. JÓZSEF
kályharaktárában
Kolozsvárt, Unio utcza 20. sz.
(Redouttal szemben)
állandóan 300—400 darab kályha készlelben van, melyek ugy szépség mint minőség tekintetében felülmulhatlanok s az eddig teljesitett nagyobb megbizások teljes biztositékot nyujtanak arra, hogy a nagyközönség további megbizasai is ép ugy mint azelőtt a legnagyobb szakértelem és pontosság mellett fog eszközöltetni.

HEVESI JÓZSEF
müasztalos
Gyár-utcza 8. szám.
elvállal mindenféle asztalos munkát és fapadozatot.
Nagy raktárt tart:
kitünő minőségü, gőzben száritott
Parkettekből!
Telefon **136.**

Eisele József
réz-, érczmü- és gőzkazán-gyár
Budapest,
V., Külső Váczi-ut 138.

Jó munkáért kitüntetve!

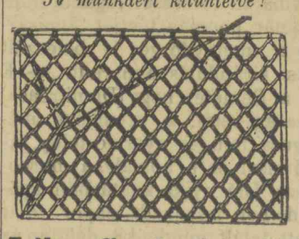

Léber Gyula első erdélyi sodronyszövet fonat- és szitaáru gyára Kolozsvárt **Torda-utcza.**

A Népbank részvénytársaság Kolozsvárt a hazai ipar pártolását előmozditja, a törekvő iparosok érvényesülését lehetővé teszi olcsó kölcsönök adásával!! Betéteket elfogad 5½ százalékra. Helyisége a magyar-utczai theologiai épületben van.

Első egyedüli magyar *zongoragyáros* **Thék Endre.** Főraktára: Budapest, Üllői-ut 66. a gyárban; fiókraktára: Kolozsváron, Unio-utcza 12., **Farkas Ödön** igazgatónál.

Klassovitt György
szijj- és nyereggyártó
Kolozsvárt, U n i o - u t c z a.
Ajánlja mindennemü finom bőráru-czikkek, utazó, lovaglói- és kocsizó czikkeket minden kivitelben. — Nagy raktár, szolid árak mellett.

DEMJÉN ÁGOSTON
müakatos gyorsan és pontosan teljesit mindenféle
L a k a t o s m u n k á k a t,
saját szabadalmazott ablakzáróit szellőző készülékkel, függöny-h o r g a i t különösen ajánlja.
Jókai-utcza 12. szám.

Unio-utcza ujdonsága!!!
Müjég, kitünő tej, vaj és aludttej csarnokomból házhoz szállitok megrendelés folytán jéggel együtt a fenti czikkekből.
Szives rendeléseket kér: **Péntek J.-né** tejcsarnok tulajdonos.

Varga Pál
czimbalom-gyártónál megjelent czimbalomiskolából 1 hét alatt *tanitó segélye nélkül* megtanu czimbalmozni bárki, melyet üzletemben vásárolt czimbalomhoz ingyen adok. Budapesten, VIII. Rökk Szilárd-utcza *3.* szám. — Czimbalmokról képes árjegyzék ingyen.

Pénzkölcsön
földbirtokokra, bérházakra I. II. helyre k e d v e z ő föltételekkel nyerhető. Fölvilágositást ad szivességből **Gerő A.** volt tkptári igazgató Budapest VII. Nefelejts-utcza 8. szám.

„Municipia“
kiadóhivatala az összes községi és közigazgatási nyomtatványok, könyv,- p a p i r- és irodaszerek legnagyobb raktára **Budapest,** VII. Kerepesi-ut 12. szám. Nagy képes árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Pollák Samu
aszfalt és czementipar vállalata, czementlemez és mükőgyára
K o l o z s v á r.

Hirdetések
a legolcsóbb árban
felvétetnek e lap kiadóhivatalában!!

Munkahoz 2—3 ló vagy ökör elégséges. Gőzcséplők helyettesitője.

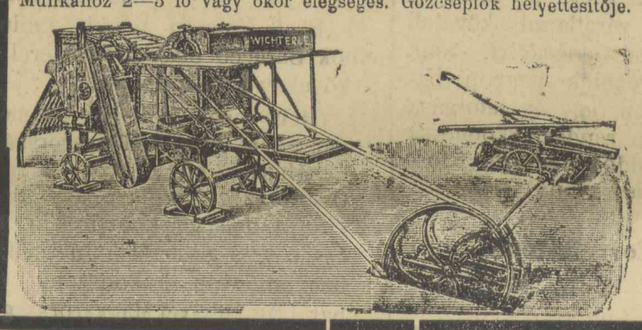

Az utolsó években **34** első dijjal kitüntetve!
Első prosznicz Gazdasági Gép- és Gőzmotorgyár, Vichterle F.
Magyarországi vezérképviselő **Kállai Lajos.**
Budapest, VI. ker., Gyár-utcza 50. szám.
ajánlja uj találmányu dupla golyócsapágyu szabadalmazott
kettős tisztitó
járgányos cséplőit, árpatoklyászoló és 3 zsákkifolyóval és legczélszerübb lóherehüvelyezővel.
Tiszta cséplése, nagy munkaképessége felülmulhatlan.
A jelenkor legkönnyebben járó cséplőkészlete. Csépléshez fele igavonó erő sem szükséges, mint eddigi gépekhez.
Kisebb motorral is kitünő sikerrel üzemben tartható.
Gépeink megtekinthetők nagyszabásu telepünkön VI. Gyár-utcza 50. 521. 7—11.

ELŐPATAK
gyógyfürdőn,

melynek több kiállitáson kitűntetett gyógyvize Európa legjelesebb bálneologusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzsábában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkor- és kedélykorban, idegbajokban, máj- és lépdaganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, fejlődési sápkorban s az ezen alapuló hószám zavarokban és különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és hugyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő hugy- és fövénykő lerakodás, s hugykőképződéseknél, a méh idült tömölüléseinél, dagainál, fehérfolyásban a nemi részek gyengeségeiben, angol korban, köszvény- és csuzbajokban.

Az ásványviz használataival kapcsolatosan ujonnan berendezett *meleg- és hideg ásványviz fürdők, hidegvizgy mógymód,assage* áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van *orvos gyógytár, távirda, posta, 600 szoba* áll a közönség rendelkezésére napi ár *80* krtól fennebb, szobák árai *május 15-étől julius 1-éig* és *augusztus 15-től szeptember 15-ig 30 oo-al olcsóbbak. Van 5 vendéglő, melyekben nagyon jutányosan étkezhetni.*

Szórakozásul vannak *parkok, erdei fenyves sétányok, olvasó, zongora-* és *társalgó termek, Lawn-tennis, tornászat, csolnakázó tó, szinház, hangversenyek, bálok s kirándulások;* ugyszintén egy elsőrendü *czigányzenekar.*

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydijmentességben részesülnek.

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a *földvári* vasut állomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállitják a gyógyvendégeket, társas kocsin, ha csak egy személy jelentkezik 2 frt, több személynél személyenként 1 frt 30 kr. fizetendő. Egy magánkocsi dija 3 frt. Ezen kocsikra jegyek a földvári állomásfőnöknél válthatók.

Minden megkeresésre utásitást és felvilágositást készséggel ad
Előpatak, 1900 év május hó. 410. 16—20.

A f ü r d ő i g a z g a t ó s á g.

Sárga János ékszerész és órás Kolozsvárt,

Üzlet: Wesselényi Miklós-utcza 11. sz. Mühely: Szép-utcza.

Készit ékszereket a legszebb kivitelben.
Nagy raktár a legujabb- és legizlésesebb ékszerekből, ezüstnemüekből, arany- és ezüst, aczél órákból, valamint fali inga és ébresztő órákból.
Megvesz a teljes értékben arany és ezüstnemüket, vagy uj aruval b e c s e r é l.
Ékszer- és órajavitások pontosan jótállás mellett.
Képes nagy arjegyzék ingyen és bérmentve!
438. 81—100.

18 kar. fin. arany jegygyürük.

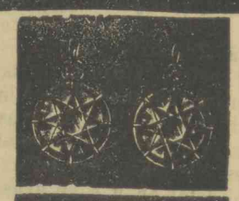

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.